

Donderdag

2 Julij.

De Vrijheid, den 28. Junij, 1840. De prijs van het Abonnement, voor drie maanden, is f 2.25, en franco per post f 2.50. De Advertentie, behoeft op openbaar papier te worden ingeleverd. Datzelfde worden gerekend tegen 20 ct. de regel, uitgezonderd Huwelijks-, Geboorte- en Doodbedenmakingen, waarvan de prijs, van 1 tot 6 regelen, is f 2.50, en voor iederen regel daarboven 20 ct.; behalve het, voor elke Advertentie, aan het Rijk verschuldigde Zegelregt van 35 ct. Brieven enz., franco.

De Heer van Nagell.

De Staats-Courant van den 20. Junij II. bevat in haar bijvoegsel de redevoering, door den Heer van Nagell uitgesproken, over de wetsontwerpen tot wijziging der grondwet.

Het zou ons zeer verwonderen, indien het niet aan vele lezers der Staats-Courant, bij de intage van dit stuk, gaan zal, als vaak aan Claudius, bij het lezen van verzen, waarvan hij zegt: »het is mij dan zeer dikwijls niet anders, dan alsof ik door het water wade, en het rijn [lees hier ons rijn] mij als golven om de heupen speelt.»

Ons allans overviel een zoodanig gevoel, toen wij reeds een tweemaal kolommen straks waren doorgevoerd, en nog volstrekt niets anders dan algemeene gezegden, geen eigenlijk bepaald denkbeeld omtrent de in overweging zijnde ontwerpen hadden kunnen op het spoor komen.

Wij wilden er uitscheiden, toen de gedachte in ons oprees; er zal toch wel iets komen, het is niet mogelijk, dat het zóó tot het einde toe doorgaat.

Redeneringen, over het onzigtbare en binnelijke der waarheid, klagten dat de geest der verlichting ook ons vaderland niet zijn wij uitgespreiden invloed heeft bezocht; dat een »woelzieke en almoeijende geest,» overal heerscht, en ook bij ons is overgebragt; dat de nieuwbladen de werkzaamheden der Kamer, ja zelfs de persoonlijke gevoelens van Hun Edel. Mogenden durfden beoordeelen, en die niet gespaard hebben; — ziedaar wat zoo al tot inleiding dienen moet van hetgeen de Heer van Nagell heeft gemeend over de ontwerpen zelve te moeten zeggen.

Is het ook in den eed van Z. E. M. begrepen, het grondwettig regt van de vrijheid der drukpers te zullen handhaven en eerbiedigen?

Zoo ja, getuigt het dan van dien eerbied, in 'slands raadzaal, het gebruik maken van die vrijheid te brandmerken als een uitvloeisel van eenen woelzieken en almoeijenden geest?

Om van die leden der Staten-Generaal zelve niet eens te spreken, welke, genoemd of ongenoemd, van datzelfde middel der vrije drukpers hebben gebruik gemaakt, om de beraadslagingen der Kamers »met hunne beschouwingen vooruit te loopen,» is het wel beleeft, ten aanzien van schrijvers als Professor Thorbecke, M^r. Groen van Prinsterer, M^r. Roest van Limburg, M^r. Fl. van Hall [die twee siksche vertoogen in het H. B.] M^r. Dirk Damer Curtius, en hoe vele verdienstelijke mannen, [de Graaf van Hogendorp liep reeds voor 10 jaren vooruit,] welke hunne gevoelens nopens de wijzigingen der grondwet, genoemd of ongenoemd, in brochures of dagbladen, hebben gemeend te moeten mededeelen, vóór de Kamer deswege aan het beraadslagen ging, — aan de kaart te stellen, als waren zij daarbij gedreven door eenen »woelzieken, almoeijenden geest?»

Wij lezen dit nogtans duidelijk wanneer de Heer van Nagell, de woorden bezigt: »die woelzieke en almoeijende geest, welke thans overal »heerscht, ook tot ons zonde worden overgebragt, »hetgeen dan ook werkelijk plaats heeft, en zich »door een menigte van geschriften en betoogen »over de herziening der grondwet gaopenbaard »heeft.

Maar een Nederlandsch volksetegenwoordiger, wiens bevestigde roeping het is ook voor de ongeschonkene eerbiediging der vrije drukpers te helpen waken, op deze wijze maar kunnen omsprengen met de achtingswaardigste schrijvers en de lofzinnigste bedoelingen, zonder dat hem het verkeerde en onopzette hietan, op dezelfde wijze als bij sprak, openbaar en voor de geheele natie, zou mogen worden onderbrenging gebragt?

Waardijk dan zou de Heer van Nagell van den Nederlander wat al te veel slaafschheid vergen.

Personaliteiten, het bestijden van individuele gevoelens, moge in vele gevallen aan de leden der Tweede Kamer niet welgevallig zijn; het behoort tot de heilige regten des volks, om, wanneer zij verkeerd spreken of handelen, hun dit te mogen zeggen; en ieder lid der Staten-Generaal, die zijne betrekking en zijne f 2500. — aanvaardt, weet te voren, dat dit heilige regt bestaat en hij zelfs zwoeren moof, het te helpen handhaven.

Of zou men het alleen der regering mogen zeggen, wanneer zy dwaalt, wanneer zy verkeert handelt?

Welk zonderling begrip zou de Heer van Nagell, zoo iets onderstellende, zich van eenen constitutioneelen regeringsvorm maken!

Wij gelooven, dat het nuttig is, in het belang der vrije drukpers, soortgelijke uitvallen tegen de zelve, bijzonder die in den boezem der Kamer plaats vindende, te signaleren en te keer te gaan.

Wordt er misbruik van die vrijheid gemaakt, dan zijn die uitvallen onvoldoende, dan vordert de eed des vertegenwoordigers, dat hij de regering verplichte, de wetten te doen naleven en derzelver overtreddingen te doen straffen.

Wordt er geen misbruik gemaakt, dan vordert de eed des vertegenwoordigers, dat hij eerbied hebbe voor het gebruik. De grondwet wil dit zoo.

Gaat men, bij het gebruik niet met kunde, op goede gronden, niet met genoegzame kiescheïd te werk, — de natie zelve is daar, om te oordeelen, en de schrijver vindt zijne straf in de afkeuring en minachting, welke zijn werk ontmoeten zal en moet. Daarenboven kan de vertegenwoordiger zich, wegens persoonlijke beoordeelingen, persoonlijk verantwoordelijk verdedigen. Het is een byzondere zaak tusschen hem en zijnen beoordeelbaar. In 'slands raadzaal geldt het de algemeene belangen.

Daar spreke men goed, grondig, welvoerdacht, of men spreke er niet.

Men staat daar voor het oog der geheele natie: waarom anders de openbaarheid der zittingen? Zy mag ons oordeelen over de wijze, waarop hare vertegenwoordigers hunne taak vervullen, en de drukpers mag dat oordeel uitspreken.

Wil men zich dit niet getroosten, men trede niet als vertegenwoordiger op. Men late het werk aan mannen over, welke de openlijke beoordeeling hunner woorden en daden niet behoeven te schromen.

Maar nu, bovendien, is het geen volstrakte behoefte, dat het gevoelen der nadenkenden in den lande zich, door de drukpers openbaar, ontrent zulk een gewichtig werk als de wijziging der grondwet?

Hebben de Staten-Generaal dan de wijsheid alleen in pacht? Kunnen alleen zy weten wat voor de natie nuttig en dienstbaar te achten zij? En moeten al diegenen, welke H. E. M. niet kunnen of verkiezen te raadplegen, maar stom blijven als vischen? In het stelsel van gerekt-geduld en onderworpen-geloof, ja; maar niet in het stelsel onzer grondwet, volgens het 227^e artikel, hetwelk aan een ieder veroorlooft »om zijne gedachten en gevoelens, als een doelmatig middel bij haar tot »uitbreiding van kunde [ook zoo noodig der Staten-Generaal] en voortgang van verlichting,» door de drukpers te openbaren; iets hetwelk daar zeker niet staat, om het zwijgen aan te moedigen, waar het de dierbaarste belangen der natie geldt. Slechter aanmoediging noemen wij het, wanneer zij, welke van dat regt gebruik maken, in 'slands raadzaal worden voorgesteld als gedreven door eenen woelzieken en almoeijenden geest.

Het wanjige over het inleidend gedeelte der redevoering des Heeren van Nagell. Aan de beschouwing van eenige verdere gedeelten derzelve zullen wij een volgend artikel toewijden.

Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 26. Junij. De namiddag van den eersten feestdag werd met loisterrijke banketten in onze eerste hotels doorgebragt. Het voornaamste was dat in den tuin van Meinelust, alwaar 600 personen uit alle standen der maatschappij aan wel aangerigte tafels zaten, allen in toepasselijke toasten hunne deelneming aan het feest openbaarden. Des avonds waren de Meinelust en het monument op de Rosmarkt glansrijk verlicht en vrolijke, smaakvolle feestballen sloten het feest van den eersten dag.

De plegtigheid van den tweeden dag werd ongelukkiglijk door het ongunstige weder gedwaarsboemd. Desniettemin begaven zich al de gezellen en leerlingen der onderscheidene drukkerijen en lettergietsterijen in feestgewaad op sierlijk gesmukte schepen langs den Mein naar het Frankforter bosch, alwaar op het Forsthaus door de hoofden der drukinrigtingen aan hun personeel een rijk banket gegeven werd. Eene ontelbare menigte ingezetenen van Frankfort, in rijtuigen, te paard en te voet, alsmede de Frankforter zangvereeningingen op schoon uitgeruste vaartuigen waren hen ondanks het regenachtige weder derwaarts gevolgd. Hadde de zon dit zoo schoone en welgeordende boschfeest beschenen, dit zoude een feest der vreugde geweest zijn, zoo als Frankfort mischien er nog nimmer een gezien heeft. Ten 8 ure des avonds keerde alles weder naar de stad terug. De regen was toen te hevig dan dat het plan, hetwelk men had gemaakt om namelijk het monument op de Rosmarkt te bekranzen, ten uitvoer kon gelegd worden.

Dien dag opende men insgelijks de tentoonstelling van zeldzame en kostbare drukwerken in een opzettelijk daartoe opgericht en bijzonder smaakvol versierd gebouw op het parade-plein. Behalve die zeldzame drukwerken vindt men hier talrijke portretten en borstbeelden van vormalige Frankforters, in welker midden het borstbeeld van Gothe prijkt. Eene nieuwe snelpers, door Konig en Bauer, volgens de laatste verbeteringen vervaardigd, is hier in werking om aan het publiek het schoone drukmachinismus te toonen. Ook staat er eene schoone handpers, en eene miniatuurpers, eene welgelukte afbeelding van de eerste drukpers, waarvan zich de uitvinders der boekdrukkunst hebben bediend. De tentoonstelling wordt door het publiek druk bezocht. En daarmede zijn de twee dagen van het feest van Gutenberg afgelopen.

Men meldt uit Hamburg dd. 25. Junij. De Keizer van Rusland is, in den nacht van 23. op 24. dezer, uit Hanover komende, over Haarburg en Altona, zonder Hamburg aan te doen, naar Kiel gereisd.

Men meldt uit Baden dd. 23. Junij. Een ramp wiens waarschijnlijkheid omvang wij nog niet geheel kennen, heeft deze stad en omstreken getroffen. Gisteren avond, tegen 7 ure, kwam er uit het zuid-westen een onweder op, hetwelk zich bij sterke wind, met weerlicht en donder vergezelt, in hagelstenen onlaste, die, groot als zware kastanjes, aan daken en vooral vensters eene ongehoorde schade toebrengten; aan de west- en zuidzijde der huizen is nauwelijks eene ruit geheel gebleven, b. v. aan de achterzijde van het conversations-haus.

Uit Steinbach ontvangen wij soortgelijke berichten; het gerucht wil zelfs dat er op het vrije veld eenige menschen zouden dood gefingeld zijn, hetgeen helaas al te waarschijnlijk is om in twijfel te worden getrokken. Zee vele eigennaars ondervinden waarlijk gevoelige schade.

ENGELAND.

LONDEN, den 28. Junij. De Inventor Advocate,

Ter Drukkerij van P. WEDTS DE SWART.